

Informativni list

ECHA-16-FS-05-ME

KLJUČNE INFORMACIJE ZA DALJE KORISNIKE

Bezbjednosni listovi i scenariji izloženosti

Ovaj informativni letak predstavlja uvod u bezbjednosne listove i scenarije izloženosti za dalje korisnike. Informativni letak opisuje šta su spomenuti dokumenti, kada ih je potrebno dostaviti i šta dalji korisnik treba da čini kada iste dobije.

Ako koristite opasne hemikalije u industrijskim ili profesionalnim djelatnostima, vaši dobavljači su dužni su da vam dostave Bezbjednosni list.

Dodatne informacije mogu se pronaći u scenarijima izloženosti priloženim uz Bezbjednosni list. Scenariji izloženosti opisuju kako se izloženost ljudi i životne sredine nekoj supstanci može kontrolisati, da bi se osigurala njena bezbjedna upotreba.

ZAŠTO JE TO VAŽNO?

Informacije u Bezbjednosnom listu i scenarijima izloženosti pomažu da se zaštite radnici i životna sredina.

Budući da ste korisnik hemikalije, od vas se zahtijeva da utvrdite i primijenite odgovarajuće mjere zaštite koje su vam prenijeli vaši dobavljači u cilju kontrole rizika.

Ukoliko vršite snabdijevanje daljih korisnika supstancama ili smjesama, u obavezi ste da svojim kupcima prenesete sve informacije i savjete za odgovarajuće upravljanje rizicima.

Dalji korisnici su kompanije ili pojedinci koji koriste hemikaliju u svojoj industrijskoj ili profesionalnoj djelatnosti.

ŠTA SU BEZBJEDNOSNI LISTOVI?

Bezbjednosni listovi pružaju korisnicima hemikalija neophodne informacije, kako bi im pomogli da zaštite zdravlje ljudi i životnu sredinu. Bezbjednosni list obuhvata sljedeće:

- informacije o dobavljaču;
- identifikaciju i tražene informacije o sastavu hemikalije, uključujući REACH registracioni broj (ako je registrovana), i njene osnovne tehničke funkcije i upotrebe;
- informacije o klasifikaciji i označavanju, kao i o graničnim vrijednostima izloženosti za zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- savjete za rukovanje i skladištenje, i kontrolu izloženosti;
- mjere za pružanje prve pomoći, gašenje požara, bezbjedan transport; odlaganje i hitne slučajeve;
- osnovne fizičke i hemijske osobine supstance ili smješe (npr. rastvorljivosti u vodi, napon pare, biorazgradivost), uključujući informacije o stabilnosti i reaktivnosti. Takođe, detaljne toksikološke i ekološke informacije; i
- relevantne regulatorne informacije. U to spadaju odgovori na pitanja da li je procjena hemijske bezbjednosti pripremljena kao dio REACH registracije i da li supstanca podliježe autorizaciji ili ograničenju prema Regulativi REACH.

Format i sadržaj bezbjednosnih listova propisani su Pravilnikom o sadržaju bezbjednosnog lista za hemikalije ("SI list CG", br. 81/17) kojim je prenešen Aneks II Regulative REACH.

ŠTA SU SCENARIJI IZLOŽENOSTI?

Podnosilac zahtjeva za registraciju priprema procjenu hemijske bezbjednosti zajedno s procjenom izloženosti u sklopu procesa registracije, za supstance registrovane u količinama iznad 10 tona godišnje i s određenim opasnim svojstvima.

Kao dio ove procjene, podnosioci zahtjeva razvijaju scenarije izloženosti za upotrebu supstanci koje su identifikovane. Prilikom snabdijevanja supstancom, oni dostavljaju scenarije izloženosti daljim korisnicima.

Scenariji izloženosti opisuju radne uslove i mjere upravljanja rizicima radi vršenja odgovarajuće kontrole rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Scenariji izloženosti pokrivaju čitav životni ciklus supstance, uključujući formulaciju, industrijsku i profesionalnu krajnju upotrebu, široku potrošnju i korišćenje u proizvodima.

Format i sadržaj scenarija izloženosti nisu naznačeni u Regulativi REACH, već su se zainteresovane strane usaglasile oko zajedničkog formata i sadržaja. Tu spadaju sljedeći odjeljci:

- naslov;
- uslovi izloženosti prilikom upotrebe;
- procjena izloženosti (ovo može obuhvatiti i pokazatelj karakterizacije rizika); i
- smjernice za dalje korisnike kako da izvrše procjenu ako je njihov način korišćenja u granicama scenarija izloženosti.

KADA TREBA DA DOBIJEM BEZBJEDNOSNE LISTOVE I SCENARIJE IZLOŽENOSTI?

Treba da dobijete Bezbjednosni list za:

- supstancu ili smjesu koja je klasifikovana kao opasna prema CLP; ili
- supstancu koja je perzistentna, bioakumulativna i toksična (PBT) ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna (vPvB); ili
- supstancu koja je uključena u Listu supstanci koje izazivaju veoma visoku zabrinutost (SVHCs)¹.

Ukoliko se supstance ili smjese koje ispunjavaju gore navedene uslove prodaju javnosti, Bezbjednosni list se dostavlja samo na zahtjev daljih korisnika ili distributera

Za smjese koje nisu klasifikovane kao opasne, ali sadrže određene opasne supstance iznad propisanih graničnih vrijednosti, potrebno je obezbijediti Bezbjednosni list ako to zahtijevaju dalji korisnici ili distributeri. Treba da dobijete scenarije izloženosti u vidu dodatka koji ide uz Bezbjednosni list o supstanci kada je kompanija u lancu snabdijevanja izvršila procjenu hemijske bezbjednosti s procjenom izloženosti u skladu sa zahtjevima regulative REACH.

ŠTA SA SMJESAMA?

Dobavljači opasnih smješa treba da prenesu potrebne informacije iz scenarija izloženosti o supstancama koje se nalaze u njihovom sastavu, uz Bezbjednosni list za određenu smjesu.

Informacije se mogu obezbijediti na sljedeće načine:

¹<https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

- pružanjem prečišćenih informacija o bezbjednom korišćenju za smješu u vidu dodatka Bezbjednosnom listu; ili
- dodavanje prečišćenih informacija o korišćenju za smješu navedenu u glavnom dijelu Bezbjednosnog lista, pretežno u Odjeljku 8; ili
- prilaganjem scenarija izloženosti za supstance u sastavu smješe u vidu dodatka Bezbjednosnom listu.

Dostupna je metodologija koja pomaže proizvođačima smješe da identifikuju relevantne mjere za upravljanje rizikom, a koje treba prenijeti daljim korisnicima².

Neke organizacije razvijaju informacije o bezbjednoj upotrebi smješa za uobičajene tipove proizvoda, koristeći se dogovorenim formatom pod nazivom SUMI. Proizvođači smješe mogu da izaberu odgovarajući SUMI za svoje proizvode i načine korišćenja, i da ih pruže u vidu dodatka Bezbjednosnom listu.³

ŠTA TREBA DA RADIM?

Kada primite Bezbjednosni list, potrebno je da identifikujete i primijenite odgovarajuće mjere u cilju sprovođenja adekvatne kontrole rizika na svojoj lokaciji.

Takođe bi trebalo da uporedite informacije u vezi s hemijskom identifikacijom, sastavom, klasifikacijom i bezbjednim korišćenjem sa sopstvenim informacijama o supstanci ili smješi. Procijenite sva odstupanja i preduzmite korektivne mjere ako je potrebno.

Kada primite scenarije izloženosti s Bezbjednosnim listom, najprije treba da utvrdite da li je vaš način korišćenja obuhvaćen scenarijima izloženosti koje ste dobili. Scenariji izloženosti treba da obuhvataju upotrebe unutar sopstvene kompanije i predvidive načine korišćenja od strane vaših klijenata, uključujući i radnike i potrošače.

Nakon toga utvrđujete da li je vaš način korišćenja obuhvaćen, što činite upoređivanjem scenarija izloženosti koje je dostavio dobavljač s načinom na koji vi i vaši klijenti koristite supstancu.

Ukoliko vaš način korišćenja i/ili uslovi korišćenja nisu obuhvaćeni scenarijima izloženosti koje ste primili, morate preduzeti određene aktivnosti!

KOJE AKTIVNOSTI DA PREDUZMEM AKO MOJ NAČIN KORIŠĆENJA ILI MOJI USLOVI KORIŠĆENJA NISU OBUHVAĆENI?

Ako vaš način ili uslovi korišćenja ili korišćenja daljih korisnika, nisu obuhvaćeni scenarijima izloženosti koje ste primili, na raspolaganju vam stoje sljedeće mogućnosti:

- zamolite svog dobavljača da vam obezbijedi scenario izloženosti. Možda ćete morati da opišete svom snabdjevaču na koji način i u kojim uslovima koristite supstancu ili smješu⁴;
- najmanje što možete jeste da primijenite uslove korišćenja opisane u scenariju izloženosti koji ste primili;
- ako je primjenljivo, zamijenite supstancu ili proces nekom/nekim drugim čije je korišćenje obuhvaćeno;
- pronađite drugog dobavljača koji može da obezbijedi scenario izloženosti koji obuhvata vaš način korišćenja;
- obavite procjenu hemijske bezbjednosti i pripremite izvještaj o bezbjednosti hemikalije za dalje korisnike; izvještaj treba da bude prilagođen vašem načinu i uslovima bezbjednog korišćenja; ili
- ako je potrebno, podnesite informacije ECHA.

Komunicirajte sa svojim dobavljačima

- Ako imate sumnji ili pitanja o informacijama koje primite od svojih dobavljača, zamolite ih za dodatne informacije.
- Bezbjednosni list je potrebno ažurirati bez odlaganja ako nove informacije u vezi s opasnostima postanu dostupne ili ako iskrasna potreba za prihvatljivijim mjerama upravljanja rizikom.
- Bezbjednosni list i scenariji izloženosti treba da budu obezbijeđeni na zvaničnom jeziku države u koju se hemikalija dostavlja unutar Evropskog ekonomskog prostora (EEP).
- Ukoliko imate nove informacije o opasnim svojstvima supstanci i smješa ili smatrate da opisane mjere upravljanja rizikom nisu odgovarajuće, obavezni ste da prenesete te informacije.

DA LI MORAM DA IZVIJESTIM ECHA?

Morate da podnesete izvještaj ECHA ako vaš način ili uslovi korišćenja nisu obuhvaćeni scenarijem izloženosti koji ste dobili, kao i u sljedećim slučajevima:

- pripremate izvještaj o hemijskoj bezbjednosti za daljeg korisnika, a konkretna upotreba supstance je veća od jedne tone godišnje; ili

²LCID

³smjernice DUCC

⁴Prvo provjerite da li sektorske organizacije već daju te informacije u mapi (kakve sad mape korišćenja) korišćenja. Mape korišćenja predstavljaju dogovoreni format prenosa neophodnih informacija o načinu i uslovima korišćenja i dostupne su na veb-sajtu [ECHA](http://echa.europa.eu)

- izuzeti ste od pripreme izvještaja o hemijskoj bezbjednosti za daljeg korisnika zato što upotrebljavate supstancu čija je ukupna količina manja od jedne tone godišnje; ili
- izuzeti ste od pripreme izvještaja o hemijskoj bezbjednosti za daljeg korisnika zato što koristite supstancu za istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu (PPORD).

Izvještaj o bezbjednosti emikalije za dalje korisnike

Procjena bezbjednosti hemikalije za daljeg korisnika upućuje na rizike pri načinima korišćenja koji nisu obuhvaćeni dobijenim scenarijima izloženosti. Oni se obično zasnivaju na informacijama o opasnostima datim u Bezbjednosnom listu.

Niste u obavezi da pripremite izvještaj o hemijskoj bezbjednosti za dalje korisnike ako:

- koristite manje od ukupno jedne tone supstance godišnje; ili
- koristite supstancu za istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu (PPORD) i sprovodite odgovarajuću kontrolu rizika.

Možete podnijeti izvještaj za daljeg korisnika sa stranica za dalje korisnike na veb-sajtu agencije ECHA.

KOJI SU MOJI KRAJNJI ROKOVI?

REACH Regulatoriva sadrži jasne rokove (Slika 1) za izvršenje obaveza daljih korisnika.

Postarajte se da dokumentujete sve što ste uradili i sve što planirate da uradite kako biste ostvarili dobar kvalitet.

GDJE MOGU DA PRONAĐEM DODATNE INFORMACIJE I PODRŠKU?

Nacionalne službe za pomoć za REACH nude praktične savjete na lokalnim jezicima:

» <http://echa.europa.eu/nationalhelp/>

Industrijska udruženja, kao što su Koordinaciona grupa za dalje korisnike hemikalija (DUCC) i Evropski savjet hemijske industrije (CEFIC), pružaju informacije i podršku.

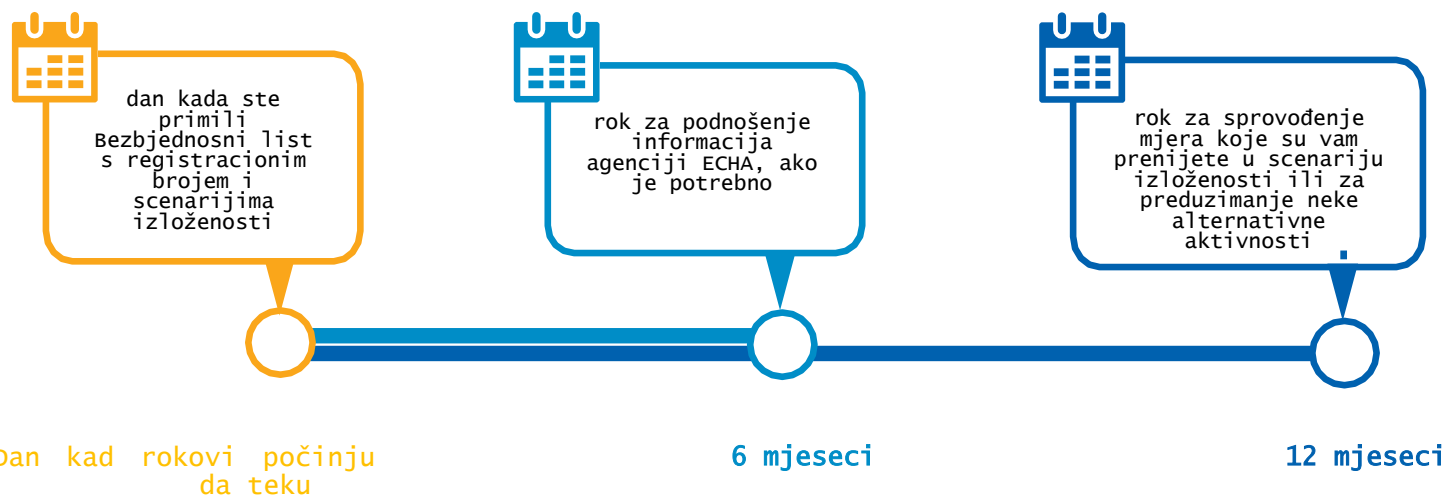
ECHA obezbjeđuje širok spektar podrške i smjernica za dalje korisnike:

» <http://echa.europa.eu/downstream>

Za više informacija o ovoj temi, konsultujte interaktivni eGuide 01 (evodič 01) o „Bezbjednosnim listovima i scenarijima izloženosti”, i Practical Guide 13 (Praktični vodič 13) na temu „Kako dalji korisnici mogu da upravljaju scenarijima izloženosti”:

» <https://echa.europa.eu/practical-guides>

Slika 1: REACH rokovi za izvršenje obaveza daljih korisnika

Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Direktorat za životnu sredinu
Direkcija za kontrolu industrijskog
zagađenja i upravljanja hemikalijama
+382 20 446 237; +382 20 446 233
www.mrt.gov.me

**DOWNSTREAM
USERS**

